

**PHD ÉRTEKEZÉS TÉZISEI**

**SZABÓ ANNAMÁRIA ESZTER**

**A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG JOGA**

**Miskolc**

**2009**



**MISKOLCI EGYETEM**

**ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR**

**DEÁK FERENC ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI**

**DOKTORI ISKOLA**

**SZABÓ ANNAMÁRIA ESZTER**

**A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG JOGA**

PhD értekezés tézisei

Miskolc

2009



## **I. Kitűzött kutatási feladat összefoglalása**

A kulturális örökség körébe tartozó kiemelkedő értékű, pótolhatatlan javak megóvásának gondolata már több száz évvel ezelőtt megjelent. Az erre vonatkozó jogi szabályozás ugyanakkor a II. világháború pusztításainak következtében az 1950-es évektől erősödött fel Európa-szerte. Egymást követően kerültek elfogadásra azok az egyezmények, amelyek a kulturális örökség javainak nemzetközi szintű megóvását voltak hivatottak szolgálni. Magyarország – a nemzetközi tendenciának megfelelően – folyamatosan bővítette és korszerűsítette a kulturális javak megóvását, fenntartását és közkinccsé tételét biztosító jogszabályok körét.

A kulturális javakkal kapcsolatos jogalkotási folyamatban mérföldkőnek tekinthető a 2001-ben elfogadott örökségvédelmi törvény, amely – a nemzetközi egyezményekben foglaltakkal összhangban – bevezette az egységes kulturális örökségvédelem fogalmát, és ezáltal az integrált örökségvédelem jogintézményét hazánkban. A törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok gyökeresen átalakították az örökségvédelemmel foglalkozó közigazgatási szervek rendszerét és feladatait egyaránt.

### **1. 1. Tudományos előfeltevések**

Az értekezésben abból a feltevésből indultam ki, hogy a 2001-ben kialakított szabályozás egy korszerű, a nemzetközi egyezményeknek megfelelő megoldást alakított ki. Azt sem lehet ugyanakkor figyelmen kívül hagyni, hogy a jogi szabályozásban szinte minden koncepcionálisan új szabályozás – a szakmailag jól megalapozott is – a gyakorlati alkalmazás során értelmezési nehézségeket, hibákat, hiányosságokat eredményez. Ez a jog normativitása és az esetek egyedi jellege közötti konfliktusból fakad.

## 1. 2. A téma aktualitása

A előbbiekben ismertetett feltevés teszi az értekezés témáját aktuálissá, hiszen a jogi szabályozás elemzése, a gyakorlati jogalkalmazás tapasztalatai és az Alkotmánybíróság jogszabály-értelmező tevékenységének együttes figyelembevételével értékelhető a kulturális örökség jogszabályban biztosított védelmének hatékonysága, és ilyen módon tárhatók fel az esetleges hibák, hiányosságok.

## 1. 3. A kutatás célja

Kutatómunkám céljaként azt fogalmaztam meg, hogy a kulturális örökségvédelem jogi szabályozását – a fent említett, komplex módon – elemezzem, értékeljem, feltárjam a szabályozási problémákat, hiányosságokat és azokra de lege ferenda megoldási javaslatokat dolgozzak ki.

A munka során részben előnyt, ugyanakkor hátrányt is jelentett az, hogy az örökségvédelemmel kapcsolatos joganyag kutatása a jogi szakirodalomban hosszú idő óta meglehetősen periférikus volt, a kifejezetten ezzel a témával foglalkozó munkák alig voltak fellelhetők. Éppen ezért gondolom úgy, hogy munkám hiánypótló jellegű és a továbbiakban számos más kutatás alapja lehet.

## 1. 4. Az értekezés főbb tézisei

A multidiszciplináris jellegből adódóan értekezésemet a következőképpen építettem fel. Az értekezés első részében a kulturális örökségvédelem, kulturális igazgatás és kulturális jog fogalmának meghatározását tűztem ki célul.

Az elméleti megalapozás során abból indultam ki, hogy a kulturális örökségvédelem igazgatása a kulturális igazgatás egyik részterülete. Ezért elsőként számba vettem a kulturális igazgatás szervezeti rendszerével kapcsolatos – a szakirodalomban rendelkezésre álló - álláspontokat, kiegészítve azt saját

véleményemmel. Ebből kiindulva definiáltam a kulturális örökségvédelem, valamint a kulturális igazgatás fogalmát. Az elméleti kérdések körében a kulturális joganyag – koncepcióját tekintve is lényeges – változását is bemutattam az 1990-es évektől napjainkig, és ennek tükrében határoztam meg a kulturális jog mibenlétét.

A második rész a kulturális örökségvédelem történeti kialakulását mutatja be nemzetközi, majd hazai viszonylatban. Az értekezésnek ez a fejezete első lépésben a kulturális örökségvédelem európai fejlődését mutatja be. Az európai fejlődés tendenciáinak áttekintését követően foglalkoztam a hazai örökségvédelem történeti kialakulásával.

Az elméleti és történeti megalapozást követi a hatályos jogi szabályozás bemutatása és elemzése.

Fontos törekvésem volt, hogy megvizsgáljam a jogi szabályozás mennyire áll összhangban a nemzetközi szerződésekbe, az Európai Unió szabályozásába foglaltakkal, illetve az Unió fejlett kulturális örökségvédelemmel rendelkező tagállamainak szabályozásával.

Az értekezés témáját képező kulturális örökségvédelem három nagy részterületet foglal magába: a régészeti örökség védelmét, a műemlékvédelmet és az ingó kulturális javak védelmét. E három témakör jogi szabályozását külön-külön vizsgáltam, miközben igyekeztem kiemelni a szabályozásban megjelenő hasonlóságokat és eltéréseket egyaránt.

Ezzel kapcsolatos észrevételeimet, következtetéseimet, javaslataimat igyekeztem a dolgozat egészen végigvezetni. A hatályos szabályozás elemzése képezi az értekezés legterjedelmesebb részét. Ebben a fejezetben foglalkoztam a kulturális javak védelmére szolgáló állami – hatósági eszközök – bemutatásával, valamint a kapcsolódó büntetőjogi rendelkezések kritikai elemzésével. Arra törekedtem, hogy feltérképezsem a jogi szabályozás szerteágazó területén jelentkező problémákat, hiányosságokat és - a nemzetközi szabályozást figyelembe véve – megoldási javaslatokat dolgozzak ki.

Az értekezés negyedik fejezete az európai kulturális eszme kialakulásától indulva mutatja be a kultúra szerepének változását egészen addig, amíg a kulturális igazgatás, illetve a közös európai kulturális örökség megóvása az Európai Unió egyik fontos

célkitűzésévé vált. Az Uniós szintű szabályozásban több rendelet és irányelv is foglalkozik a kulturális örökséghez tartozó javak megóvásával.

A jogi szabályozás bemutatását követően a kulturális feladatokban részt vevő szerveket tekintettem át. A hangsúlyt a kulturális örökség védelmében szerepet kapó közigazgatási szervek jogállásának, feladatainak és eljárásának elemzésére helyeztem, de emellett vizsgáltam az örökségvédelem érdekében tevékenykedő civil szervezetek szerepét is.

Az értekezés hatodik fejezete a kulturális örökségvédelemhez, illetve annak részterületeihez kapcsolódó nemzetközi egyezmények tárgyalását tűzte ki célul, valamint annak vizsgálatát, hogy a hazai szabályozás mennyire áll összhangban az egyezmények előírásaival. A nemzetközi dokumentumok közül a Világörökségi Egyezményre kívántam különösen nagy hangsúlyt helyezni, elsősorban azért, mert Magyarországon napjainkban számos világörökségi helyszín található. Fontos követelménynek tartom ezért a nemzetközi egyezmény rendelkezéseinek érvényesítése mellett azt, hogy belső jogunk is tartalmazzon garanciális rendelkezéseket a világörökségi helyszínek hatékony, eredményes megóvása érdekében. Röviden bemutattam a világörökség listán szereplő, kulturális értékük alapján védelembe részesített területeket. A kultúrtájként világörökséggé nyilvánított Tokaj-hegyalja konkrét helyzetét elemezve kívántam rávilágítani azokra a nehézségekre, amelyek részben a még kiforratlan jogi szabályozás, másrészt a köztudat tájékoztatatlanságának eredményéből fakadnak.

Az értekezésben felvetett problémákra igyekeztem válaszokat adni megfogalmazva az általam legjobbnak ítélt megoldási javaslatokat, ezért az értekezést lezáró összegzésben azokat a kérdéseket emeltem ki, amelyeknél sürgős jogszabályi változtatásra van szükség a kulturális örökség értékeinek hatékony megóvása, illetve az alkotmányos alapjogok érvényesülésének garantálása érdekében.

## **II. A kutatás módszerei, forrásai**

### **2. 1. A téma komplex jellegéből adódó speciális kutatási módszerek**

A témaválasztáskor még nem láttam világosan, hogy milyen komplex, szerteágazó terület vizsgálatára vállalkoztam. Ezalatt azt értem, hogy a kulturális örökségvédelem igazgatása – amelynek vizsgálatát célul tűztem ki – elsősorban a közigazgatási jog része, de emellett számos más jogágat is érint. Ez a disszertáció egészéből is kiderül. Az örökségvédelem kapcsolatban áll a büntetőjoggal, a polgári joggal, az alkotmányjoggal, a nemzetközi joggal és az Európai Unió joganyagával egyaránt. Kutatómunkám során így számos jogágat érintettem, de mindvégig arra törekedtem, hogy elsősorban a közigazgatási jog szempontjából vizsgáljam a témát.

A kulturális örökségvédelem európai fejlődésének vizsgálatánál összehasonlító jogi módszer segítségével részletesen elemeztem a francia, az olasz és a görög műemlékvédelem fejlődését, francia és angol nyelvű forrásmunkákra támaszkodva. Az európai fejlődés bemutatását követően foglalkoztam a hazai örökségvédelem történeti alakulásával. Az értekezésnek ebben a részében jogtörténeti, valamint korabeli forrásokat dolgoztam fel.

A nemzetközi és európai uniós részben minél szélesebb körben igyekeztem feldolgozni a rendelkezésre álló elsősorban angol és francia nyelvű szakirodalmat.

A szakirodalom feldolgozásánál úgy érzem, hogy szükséges volt túllépnem a kifejezetten jogi tárgyú munkák elemzésének körén, és a téma jellegéből adódóan történeti, művészettörténeti, régészeti tárgyú munkákat is feldolgoztam.

A hatályos jogi szabályozás elemzésével kapcsolatban okozta a legnagyobb nehézséget a rendelkezésre álló szakirodalom hiánya. Így elsősorban a joganyag vizsgálatára kellett szorítkoznom, ami mellett igyekeztem figyelmet szentelni az Alkotmánybíróság gyakorlatára.

Az értekezésben az egyes vizsgált jogintézményeknél igyekeztem megfogalmazni a problematikusnak tartott kérdésekkel kapcsolatos véleményemet, és az általam legjobbnak ítélt de lege ferenda megoldási javaslatokat, ezért az értekezést lezáró

összegzésben ezekre a kérdésekre nem tértem ki ismét részletesen.

### **III. Tudományos eredmények rövid összefoglalása, hasznosítási lehetőségei, például gyakorlati alkalmazás, tudományág belső fejlődésének elősegítése**

#### **3. 1. A kulturális örökség fogalmi meghatározása**

A kulturális örökség részterületeinek, azaz a régészeti örökség, a műemlékvédelem, és az ingó kulturális javak körének törvényi meghatározásának elemzését követően a kulturális örökség fogalom meghatározására az alábbi javaslatot tettem. A kulturális örökség olyan ingó és ingatlan javak összességét jelenti, amelyek nem elsősorban használati értékük, vagy gazdasági hasznosságok miatt kiemelkedő jelentőségűek, hanem sokkal inkább egyediségük, eredetiségük, pótolhatatlanságuk, és többségében művészeti értékük miatt. Ebből a fogalomból az is következik, hogy a kulturális örökség tárgya többnyire valamilyen műalkotás.

#### **3. 2. Az ingatlan örökségi elemek védetté nyilvánításával kapcsolatos megoldási javaslatok**

Az ingatlan kulturális javak védetté nyilvánítása – mint fent említettem – jelenleg miniszteri rendelettel történik, ami ellen nincs helye fellebbezésnek. E probléma megoldására az értekezésben két megoldási alternatívát dolgoztam ki, illetve ismertettem.

Az egyik megoldási javaslat szerint a jogorvoslathoz való jog érvényesülése szempontjából megnyugtató megoldást az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által is megfogalmazott ajánlás jelentene. A közigazgatási aktusok bírósági felülvizsgálatáról elfogadott R (2004) 20. ajánlásban a Miniszteri Bizottság megfogalmazta, hogy az egyedi jogsérelmek orvoslása érdekében lehetőséget kellene biztosítani ezeknek a jogszabályi formában elfogadott, de egyéni jogokat közvetlenül érintő közigazgatási aktusoknak a bírósági felülvizsgálatára. Véleményem szerint ennek megvalósítása előrelépést jelentene, ugyanakkor ez a megoldás akkor lehetne hatékony, ha

kialakításra kerülnének hazánkban a valódi értelemben vett közigazgatási bíróságok, a rendes bíróságoktól elkülönült szervezettel és saját eljárási renddel.

Álláspontom szerint egy másik elméleti megoldási alternatíva lehetne az, ha a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (A továbbiakban KÖH) a miniszter felé elkészített előterjesztés mellett, hasonló tartalommal egy hatósági határozatot is hozna, és ez ellen a határozat ellen lehetne helye jogorvoslatnak. E koncepcióval kapcsolatos problémát ugyanakkor a fórumrendszer jelenlegi struktúrája okozná, mivel a hatósági határozatot ekkor a KÖH hozná meg, amelynek fellebbviteli szerve a Minisztérium lehetne, vagyis ugyanaz a szerv, amely a védetté nyilvánításról szóló végleges döntést tartalmazó rendeletet hozza meg. Így a jelenlegi szervezeti felépítés mellett ilyen módon sem érvényesülne a hatékony, tényleges orvoslást biztosító jogorvoslat.

### 3. 3. A kulturális örökséggel kapcsolatos büntetőjogi felvetések

Az ingatlan kulturális javak büntetőjogi védelme a műemlékek vonatkozásában napjainkra korszerűen került szabályozásra. A régészeti lelőhelyek védelme ugyanakkor jóval kevésbé szigorúan van szabályozva.

A jelenleg régészeti szabálysértésnek minősülő tényállás elkövetési magatartásának társadalomra veszélyessége véleményem szerint lényegesen nagyobb mint ami a szabálysértés fogalmi eleme. Az utóbbi időben, nagymértékben elszaporodó régészeti lelőhelyek kifosztásával járó cselekmények olyan súlyos és jóvátehetetlen károkat okoztak, hogy indokolt lenne a tényállás bűncselekménnyé minősítése. Egy korábban ismeretlen lelőhely szakszerűtlen feltárása és kifosztása nem csak a megtalált lelet értékétől fosztja meg az államot, hanem adott esetben visszafordíthatatlan károkat is okozhat a természeti, valamint a kulturális értékekben egyaránt.

Az ingó kulturális javak védelmét elsősorban a hamisítás és a hamisítványokkal való illegális kereskedelem veszélyezteti. Így elengedhetetlen lenne törvényi szinten meghatározni, hogy mi minősül hamis műtárgynak, és ki az, akit ennek forgalmazásával kapcsolatban szankcionálni kell, valamint, hogy kötelező legyen ellátni minden egyes másolatot a másolat tényét jelző címkével. Három fogalom éles

megkülönböztetése lenne tehát a legkívánatosabb: a másolat, az utánzat, valamint a hamisítvány definiálása. Másolat esetében abból kell kiindulni, hogy azt csak képzett szakember készítheti, aki az alkotást hitelesíti is, vagyis ellátja azt saját kézjeggyel, valamint feltünteti az eredeti mű méreteire vonatkozó adatokat is. Az utánzat célja már a megtévesztésben keresendő, a hamisítvány létrehozásának célja pedig az, hogy az alkotó azt minél hamarabb áruba bocsássa, tehát vagyoni haszonszerzési céllal készül. Szintén fontos lenne még a hamisítványok országból való kivitelével, illetve behozatalával kapcsolatos törvényi szintű rendelkezés, hiszen a hatályos jogszabályok nem érintik ezt a kérdéskört.

Úgy ítélem meg, hogy szükséges és fontos lenne törvényi szinten rendezni ezt a problémát, hiszen – a kulturális javak véges volta miatt – napjainkban egyre több hamisítvány kerül a forgalomba, kifejezetten megtévesztési szándékkal. Ha Magyarországból kiviszik őket, azzal mindenképpen ártanak a hazai műtárgypiacnak, ha pedig behozzák ide a hamisítványokat, azzal még inkább. E téren fontos lenne a különböző hatóságok közötti együttműködés, a vámhatóságokkal és a rendőrséggel való kapcsolattartás óriási segítséget nyújthat a KÖH-nek a hamis műtárgyak felderítésében. Az illegális kereskedelem megfékezését segítené az is, ha a hazánkban már használt interpolos szoftveren (Treima) alapuló digitális adatbázist a lopott képek mellett a hamisítványokra is kiterjesztenék.

Arra is megfelelő megoldást kellene kidolgozni, hogy az olyan tulajdonosokat, akik önhibájukon kívül, jóhiszeműen vásároltak hamisítványt - természetesen az eredeti műtárgy árán – valamilyen módon az állam kártalanítsa. Amíg erre nem kerül sor, addig az ilyen hamis műtárggyal rendelkező tulajdonosnak nem áll érdekében, hogy amennyiben esetleg később fény derül az általa vásárolt műtárgy, például festmény hamis voltára, azt felfedje a hatóságok előtt.

A fenti, egyre sürgetőbb problémák megoldásához ki kellene kérni a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, azon belül is legfőképp a Műtárgyfelügyeleti Iroda álláspontját, valamint a szakmailag felkészült, megfelelő gyakorlattal rendelkező régiségkereskedők véleményét. Egy ilyen szakmai felmérés után következhetne egy megalapozott, szakmailag színvonalas törvényjavaslat kidolgozása, amely mindenkinek: az országnak, a piaci szereplőknek és a gyűjtőknek is megfelelő lenne.

Fontos követelménynek tartom egy ilyen törvénnyel szemben, hogy meghatározza a hamisítvány és a másolat definícióját, szankcionálja azoknak az országból történő kivitelét, illetve behozatalát, és a velük való rosszhiszemű kereskedést.

Az előbb említett szervek közötti együttműködés nagy hangsúlyt kap a kulturális javak illegális kereskedelme elleni küzdelemben is. Az UNESCO 1970-ben megalkotott Párizsi egyezménye a kulturális javak illegális kereskedelme ellen kimondja, hogy a lopott vagy jogtalanul forgalmazott műtárgyakat vissza kell adni és visszaadás esetén a jóhiszemű vásárlót méltányos kártérítésben kell részesíteni. Azzal, hogy az Egyezmény túlzottan jóindulatúan kezeli a jóhiszeműen vásárló kérdését, sajnos inkább segítette az illegális műkincs-kereskedelmet, mint megakadályozta. Ugyanakkor lényeges előrelépést jelentett a kulturális javak modern értelemben vett védelmének irányába, hiszen a kulturális örökségekkel kapcsolatos egyik legfontosabb kérdést, az ilyen értékekkel kapcsolatos jogellenes magatartásokat igyekezett visszaszorítani. Ezáltal alapot teremtett a további nemzetközi és nemzeti szabályozáshoz. Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy annak ellenére, hogy hazánk több évtizeddel ezelőtt csatlakozott az egyezményhez, annak rendelkezései még jelenleg sem érvényesülnek hatékonyan, illetve teljes körűen a hatályos szabályozásban.

A jogalkotás – mint látható volt – igyekszik lépéseket tenni a joghézagok, jogi kiskapuk minél erőteljesebb kizárására, és egyértelmű az a törekvés, hogy a kulturális javak jogellenes átruházását, külföldre történő kivitelét a jog eszközével kívánják minél lefedettebben szabályozni. Ennek ellenére az illegális műkincs kereskedelem és a kulturális javakkal való visszaélés továbbra is virágzik. Egyes szakértői vélemények szerint az illegális műkincs kereskedelem – nemzetközi méreteit tekintve – a fegyver- és kábítószer-kereskedelem után a szervezett bűnözés harmadik legjobban jövedelmező üzletága.

3. 4. A Világörökségi Egyezménynek hatékonyabb érvényesülését elősegítő javaslatok a hazai jogrendszerben

3. 4. 1. A világörökségi helyszínekkel kapcsolatos joghézagok kitöltésének lehetséges módjai

A világörökségi helyszínek védelmével kapcsolatban komoly problémát okoz az, hogy az örökségvédelmi törvény a világörökségi helyszínekről, illetve a világörökségi helyszínekkel kapcsolatos eljárásokról, így a világörökségi kezelési terv készítéséről nem rendelkezik.

A joghézag kitöltésére álláspontom szerint elegendő lenne a jelenleg hatályos 2001. évi LXIV. törvény módosítása. Első lépésként az említett jogszabály értelmező rendelkezéseket tartalmazó 7. paragrafusát kellene kiegészíteni a kultúrtáj fogalmával, továbbá külön fejezetet lenne érdemes szentelni a világörökségi kategóriában védettséget élvező területek kezelésére vonatkozó szabályoknak. Jelenleg pusztán két miniszteri rendelet - az 1/1998. (I. 23.) KTM-MKM együttes rendelet és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 40/1999. (IV. 23.) FVM rendelet - említi meg a világörökséget. Az olyan kezelési terv, amely nem egyetlen, műemléki védelem alatt álló objektumra, vagy teljes egészében a természetvédelem által védett területre vonatkozik, a jelenlegi törvényi szabályozás értelmében csupán a tulajdonosok, a közösségek saját elhatározására, önkorlátozására, érdekérvényesítő szándékára és képességére támaszkodhat.

3. 4. 2. A „kultúrtáj” kategóriájának hiánya a hazai jogrendszerben

A Világörökségi listán kultúrtájként védett Tokaj-hegyalja történeti borvidék helyzetét részletesen elemezve vetettem fel az értekezésben azt a problémát, hogy a kultúrtáj a kulturális örökség körében védett kategóriaként hatályos jogi szabályozásunkból hiányzik. Megoldási javaslatként fogalmazható meg a kultúrtáj fogalom bevétele a 2001. évi LXIV. törvény értelmező rendelkezéseit tartalmazó 7. §-ba, ugyanis ezáltal

tisztázott lehetne e területek speciális elbírálása. További megoldás lehetne a terület nemzeti parkká nyilvánítása, amellyel szintén biztosítani lehetne a fokozott figyelmet, illetve a védelmet.

Kizárólag az előzőekben elemzett hiányosság kiküszöbölésével még nem oldható meg a probléma. 2009. januárjában ugyanis újabb javaslatot fogalmazott meg több, a térséghez tartozó önkormányzat polgármestere. Ennek értelmében a világörökségi védelem alatt álló terület csökkentését kívánják elérni, amelynek következtében a védelem alól kivett településekre nem vonatkoznának a szigorúbb építési előírások, így nyitott lenne az iparosodás előtt az út. E javaslat azonban Magyarország számára súlyos és visszafordíthatatlan következményekkel járna.

Az UNESCO Világörökségi Egyezményének végrehajtásáról megalkotott egy önálló szabályzatot „Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention” címmel. E szabályzat a III.1. címe (Modification to the boundaries, to the criteria used to justify inscription, or to the name of the World Heritage property) tartalmaz rendelkezéseket a védett területek, világörökségi helyszínek területének tagállam által kezdeményezett módosításával kapcsolatban. A dokumentum a területmódosításoknak két típusát különbözteti meg. Az egyik az úgynevezett „Minor modifications to the boundaries” elnevezésű, amely a terület minimális földrajzi változtatását jelenti, tehát kisebb mértékű beavatkozást. A másikat „Significant modifications to the boundaries” névvel illetik, amely már nagy mértékű, jelentős beavatkozást jelent a terület földrajzi kiterjedését illetően.

Amikor a részes állam nagy mértékű változtatási javaslatot „significant modification” kíván előterjeszteni, úgy kell megtennie, mintha az érintett területet újra javasolná („re-nomination”) a Világörökségi Listára történő felvételre. A Bizottság ezt úgy tekinti tehát, mint egy új jelölt területet.

Arra nézve, hogy ez utóbbi esetben milyen kimenetelű lehet a Bizottság döntése, konkrét szabályozás nincs. Analógiaként segítségül hívhatjuk ugyanakkor a Bizottság korábban, hasonló ügyekben kialakított véleményét, álláspontját. 2007-ben, Christchurchben született meg a Világörökségi Bizottság WHC-07/31.COM/24 számú határozata, amelyben többek között döntés született az Omanban található „Sanctuaire de l'oryx arabe”, vagyis Arab Nyársas Antilop Rezervátum területéről. Ebben az

ügyben a részes állam javasolta a rezervátum területének nagy mértékű csökkentését. A Bizottság először 30 COM 7B. 10. számú határozatában előírta az államnak, hogy törekedjen a Világörökségi Egyezmény betartására és próbálja a védelmet biztosítani a rezervátum számára. Mivel ennek a részes állam nem tett eleget, a Bizottság álláspontja szerint nem tartotta be a Világörökségi Egyezményben előírt kötelezettségeit: „l’État partie a manqué á ses obligations definies par la Convention, notamment á l’obligation de protéger et de conserver le bien du patrimoine mondial du Sanctuaire de l’oryx arabe.” Oman ugyancsak megszegte az „Operational Guidelines” 165. §-át, mivel nagy mértékben csökkentette a világörökségi védelem alatt álló terület földrajzi kiterjedését, amely így már nem tudja képviselni a korábban meghatározott és mindenki által ismert egyetemes értékét: „l’État partie ait entrepris de réduire sensiblement la taille du Sanctuaire de l’oryx arabe, en contrevenant aux dispositions du paragraph 165 des Orientations, faisant de ce fait disparaître la valeur universelle exceptionnelle et l’integrité du bien.” Mindezek alapján a Bizottság úgy döntött, hogy törli a területet a Világörökségi Listáról.

Ebből az esetből hazánk számára az alábbi következtetések vonhatóak le: amennyiben Magyarország – a helyi önkormányzatok javaslatára – előterjesztést tesz a Világörökségi Bizottság felé a tekintetben, hogy nagymértékben csökkenteni kívánja a kultúrtáj kategóriában világörökségi területként védett Tokaj-Hegyalja földrajzi kiterjedését, ez eredményezheti a terület Világörökségi Listáról való törlését és e címtől való megfosztását.

Álláspontom szerint a megoldási alternatívák ez utóbbi, rendkívül radikális és visszafordíthatatlan eredménnyel járó változatát egyértelműen el kell vetni, és az előzőekben javasolt jogszabály-módosításokkal kell a kialakult problémát megoldani.

### 3. 4. 3. Javaslat a kultúrtáj fogalmának bevezetésére jogrendszerünkben

A hatályos jogszabályok áttekintése, valamint a Tokaj-hegyaljai területen végzett kutatásaim alapján meggyőződésem, hogy a Világörökség szociológiai aspektusát kellene hazánkban erősíteni, amelynek első és legalapvetőbb lépése a helyi lakosság alapos és minden részletre kitérő tájékoztatása kell, hogy legyen. Álláspontom szerint

a civil szervek mind nagyobb szerepvállalásának köszönhetően nem éreznék magukat e helyi közösségek kirekesztettnek a rájuk vonatkozó, őket szorosan érintő szabályok meghozatalából. Hozzá kell azonban tennem, hogy ennek a szervezeti keretei Magyarországon még nincsenek készen. Egyedül a Hegyközségi szervezet az, amely össze tudja fogni a helyi gazdákat, ám ennek feladatai között nem szerepel az e témában történő döntéshozatal. Kritikaként jegyezném meg, hogy a gyakorlatban a Hegyközségek többsége a helyi gazdák megfelelő tájékoztatását sem végzi el. Ennek a következménye, hogy egy tokaji gazda egyáltalán nem rendelkezik a világörökséget érintő ismeretanyaggal, holott ennek tudatában még inkább ki tudná használni annak előnyeit. Az előbb vázolt hiányosságot a civil szervezetek tudnák kitölteni, hiszen rajtuk keresztül a társadalom tagjai pontosan megismerhetnék az őket érintő fontosabb kérdéseket, valamint a döntéshozatal során is hangot tudnának adni elképzeléseiknek és véleményüknek.

Legfőbb alapelvként fogalmazható meg, hogy a régió forrásait és értékeit a gazdaság ne kizsákmányolja, hanem őrizze meg, tartsa fenn, és fejlessze tovább. A felterjesztésben nevesített világörökségi értékek megőrzése a világörökségi cím megtartásának alapfeltétele.

Fontosnak tartom, hogy a helyi lakosság és a régióba látogatók egyaránt értékeljék, hogy egy hatalmas fejlesztési potenciállal rendelkező, egyedülálló kultúrtájon élhetnek. El kell érni, hogy e cél érdekében a helyi lakosság, a gazdasági élet szereplői, a civil szervek és az önkormányzatok is mindent megtegyenek. Ennek alapvető feltétele, hogy a kultúrtáj egyedülálló, s immáron világörökségi címmel elismert értékei mindenki számára tudatosuljanak. Kiváltképp nagy gondot kellene fordítani a fiatal generáció felvilágosítására, amelynek a leghatékonyabb eszköze az iskolai oktató-nevelő munka és korszerű információrendszer.

A bemutatott konkrét probléma ezen az egyetlen eseten túlmutat: rávilágít ugyanis a hasonló kultúrtájakra vonatkozó szabályozás hiányára és felveti annak szükségességét, hogy analóg világörökségi helyszínek esetén ne csak a magterületről és a védőzónáról, hanem azoknak a helyszín látványát és minőségét befolyásoló tágabb környezetéről is szülessen normatív szabályozás, legalább irányelvek formájában.

Összefoglalásként elmondható, hogy a világörökségi helyszínné nyilvánítás nem jelent

fokozott védettséget az egyezményhez csatlakozó államoknak, így hazánknak is meg kell teremtenie a védelem jogszabályi, intézményi hátterét.

#### **IV. A szerző témában megjelent publikációinak jegyzéke**

##### **Magyar nyelvű publikációk:**

A kulturális örökség védelme a közösségi jog tükrében  
(Dokorandusz Fórum, Miskolci Egyetem, 2003. November)

Valettai Egyezmény a régészeti örökség védelmére  
(Dokorandusz Fórum, Miskolci Egyetem, 2004. November)

A Kulturális örökségvédelem uniós szabályai  
(Magyar Közigazgatási Jog, Különös Rész, egyetemi jegyzet, szerk: Dr. Kalas Tibor, Virtuóz Kiadó, 2004.)

A közös kulturális örökség védelme az Európai Unióban  
(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 5/2 Miskolc 2004 Bíbor Kiadó)

Fejezetek a Magyar műemlékvédelem történetéből  
(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 6/2 Miskolc, Bíbor Kiadó, 2005.)

A Kulturális Örökségvédelem szervezetrendszer  
(Collega Az Accursius Jogász Egylet folyóirata IX. Évfolyam 2. szám 2005. április)

A Kulturális Örökség ingó elemeinek hazai védelme  
(Dokorandusz Fórum, Miskolci Egyetem, 2005. November)

A civil szervek szerepe a Tokaj-hegyaljai világörökség védelemben  
(Doktoranduszok Fóruma Miskolc, 2006. november 9. Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa)

Együttműködés a kulturális igazgatás terén az Európai Unióban  
(Collega Az Accursius Jogász Egylet folyóirata 2006. évi 2-3. szám X. évfolyam)

Az ingó kulturális javak védelme, különös tekintettel az illegális műtárgy-kereskedelemre  
(Publicationes Universitatis Miskolciensis Tomus XXIV. Miskolc University Press, Miskolc, 2006)

A Műemlékvédelem kialakulásának elméletttörténeti alapjai  
(Doktoranduszok Fóruma Miskolc, 2007. november 13. Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa)

A Tokaj-hegyaljai Borvidék, mint a világörökség része  
(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai Tomus 8. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2007.)

Az Európai Unió, mint kulturális közösség megjelenése a történelemben és napjainkban  
(Ünnepi tanulmányok Prof. Dr. Kalas Tibor egyetemi tanár oktatói munkásságának tiszteletére szerk. Prof. Dr. Torma András intézetigazgató egyetemi tanár, Z-Press Kiadó, Miskolc, 2008.)

A veszélyeztetett világörökségi helyszínek védelmének nemzetközi szabályai - Különös tekintettel a magyar helyszíneket fenyegető problémákra  
(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai, Tomus: 9. Bíbor Kiadó Miskolc, 2008.)

Az ingó kulturális javak nemzetközi védelme és annak árnyoldalai  
(Publicationes Universitatis Miskolciensis, Tomus XXVI/2. Miskolc University Press, Miskolc, 2008. )

Kulturális örökségvédelem az Európai Unióban  
(Közigazgatási jog 3. Magyar Közigazgatási jog Különös rész, egyetemi jegyzet, 9.7.pont szerk.: Dr. Nyitrai Péter, Z-Press Kiadó, 2008.)

Adalékok a kulturális igazgatás fogalmához  
(Doktoranduszok Fóruma Miskolc, 2008. november 13. Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa.)

### **Idegen nyelvű publikációk:**

The European Controversy: Is the EU. A true community of cultures?  
(European Integration Studies, A Publication of the University of Miskolc, Volume 3, Number 1 University of Miskolc, 2004.)

Cultural Heritage and the European Union  
(Ph.D Student's Paper University of Bratislava, Slovakia 2004.)

Protection of cultural heritage in armed conflict areas  
(PhD hallgatók nemzetközi konferenciája, Miskolci Egyetem, 2005 augusztus)

The Council of Europe and Historical Preservation  
(European Integration Studies A Publication of the University of Miskolc, Volume 4,  
Number 2, Miskolc University Press, 2005.)

Anita Paulovics-Eszter Szabó: Hungarian cultural administration  
(Publicationes Universitatis Miskolciensis ,Tomus XXIII/2. University Press, Miskolc,  
2005)

Protection of cultural heritage within the UNESCO  
(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai Tomus: 7/2. Miskolc Bíbor  
Kiadó 2006)

Anita Paulovics-Eszter Szabó-Charles Horton: The preservation of natural and  
architectural environment in an international aspect  
(Bíbor Kiadó Miskolc, 2006.)

**ANNAMÁRIA ESZTER SZABÓ**

**LEGAL ASPECTS OF CULTURAL HERITAGE**

(Abstract of the PhD dissertation)

**Miskolc**

**2009**



## **I. Summary of research goals**

The basic idea of the protection of the irreplaceable property with the outstanding value belonging to the group of the cultural heritage appeared more hundred years ago. At the same time the European legal regulations concerning the protection of cultural heritage became stronger from the fifties, thanks to the results of the World War II's destructions. International conventions were accepted following each other in order to establish the international level of the protection. According to the international tendency, the legal basis of the protection of cultural property had been expanded and modernized continuously in Hungary.

In the Hungarian legislation the Act of the protection of cultural heritage passed in 2001 can be characterized as a cornerstone. The above mentioned Act founded the notion of the unified protection of cultural heritage, at the same time the legal institution of the integrated heritage protection, which tendency was in accordance with the international trends. The Act of 2001 and the joined legal regulations radically transformed the system of the administrative authorities dealing with the heritage protection and their tasks.

### **1. 1. Scientific presuppositions**

The hypothesis of the dissertation is that the Act passed in 2001 founded a modern solution for the protection which is suited to the international conventions. At the same time, it is necessary to take it into consideration that in the world of legislation a brand new concept of the regulation can be resulted in a conflict between the normativity of the law and the unique character of the cases.

## 1. 2. The timeliness of the topic

The explained problem in the previous point makes the topic timeliness. The joint analysis of the legal regulation, the practical dispensation of justice and Constitutional Court's measure interpreter's activity can be resulted in the estimation of the efficiency of the protection. At the same time it makes possible to find the mistakes, deficiencies in this manner.

## 1. 3. The aim of the research

The aim of my research work was to analyse, to evaluate the legal regulation of the cultural heritage protection and – as it was mentioned on a complex manner – to reveal the problems, deficiencies and to draw up „de lege ferenda” solution proposals.

In my work on one hand it meant a benefit, but on the other hand a disadvantage, that the research of related legal material was quite peripheral since long time in the scientific literature. That is why my work fills gap, and may be the basis of several next researches activity.

## 1. 4. The most important arguments of the dissertation

Thanks to the multidisciplinary character of the topic the construction of the dissertation is the following. In the first part of the work, the aim was to give the definition of the concept of the cultural heritage protection, of the cultural administration and of the cultural law.

Durin the theoretical foundation the main point was that the administration of the protection of cultural heritage is a part of the cultural administration. First of all several theories are explained in connection with organizational system of the cultural administration which can be found in the scientific literature. These were completed with my opinions. In the basis of the mentioned theories the definitions of the protection of cultural heritage and of the cultural administration were given. The explanation of the essential change of the legal regulations since 1990 concerning the

topic also can be found. In this framework the definition of cultural law also was layed down.

In the second part the historical development of the cultural heritage protection was explained in international trends, and in Hungary. This chapter presents the European development of the cultural heritage protection in first step. I dealt with the historical establishment of the heritage protection in Hungary following the presentation of the European development.

After the theoretical and historical foundation of the topic in the next part the current legal regulations are in focus.

My important endeavour was to examine the accordance between the current Hungarian legal regulations, the international conventions and the European Union's regulations.

The cultural heritage protection constituting the topic of the dissertation includes three main subfields: the protection of the archaeological heritage, the protection of historical buildings and the protection of the movable cultural goods. I examined the legal regulations of three topics separately while I tried to lift the similarities appearing in the regulation and differences equally.

In connection with the mentioned topics my remarks, inferences, proposals can be found in all parts of the dissertation. The largest part of the dissertation is the analysis of the current Hungarian regulation. In this chapter I dealt with the presentation of the official implements which can be used in the protection. I also analysed the criminal aspects of the topic in a critical way. I strived for taking a survey of the problems coming forward on the complex area of the legal regulation and - taking into consideration the international regulation – drawing up solution proposals.

In the fourth chapter of the dissertation I presented the change of the role of the culture in the European Union, starting with the development of the European cultural idea. Nowadays the cultural administration and the protection of the common European cultural heritage turned into one of the European Union's important aims. In the Eurorpean Union, several regulations, decisions and directives deal with the protection of the cultural heritage.

After the explanation of the legal regulations, the organisations taking part in the cultural tasks were reviewed. The focus was on the analysis of their legal status, tasks and procedure. I also examined the role of the civil organisations being active in the interest of the heritage protection.

In the sixth chapter of the dissertation, the international conventions and treaties were examined which are in connection with the protection of cultural heritage. I analysed the connection and the accordance between the current Hungarian legal regulations and the mentioned international documents. Among these international documents I put the focus on the World Heritage Convention of 1972. Because nowadays a lot of world heritage sites can be found in Hungary. In my opinion it is an important demand that the Hungarian legal regulations also contains guarantees for the efficient protection of these sites. The Hungarian world heritage sites were also explained. Analysing the situation of a cultural landscape named Tokaj-hegyalja I could point out several problems in connection with this topic. These problems can be rooted in the undeveloped legal regulations and in the ignorance of the public.

I gave answers for the problems brought up in the dissertation. At the end in a summary I emphasized those questions, in which there is a need for an urgent measure change for the protection of the cultural heritage values, and which are important for guaranteeing the success of the constitutional fundamental rights.

## **II. The methods and sources of the research**

### **2. 1. The special research methods thanks to the complex character of the topic**

At the beginning of my reserach I did not see clearly that I started to examin a very complex field. My aim was to examine the administration of the cultural heritage protection which is the part of the administrative law, but also belongs to many other legal fields. It can be seen in the whole parts of the dissertation. The heritage protection is connected with the penal law, the civil law, the constitutional law, the international law and the European Union's legal regulations. During my research

activity I had to analyse several branches of law. At the same time I strived for examining the topic in terms of the administrative law primarily all the time.

Through the examination of the European development of the cultural heritage protection I analysed with comparative legal method in detail the development of the protection of historical buildings in French, in Italy and in Greece. In this part of the dissertation I used special sources in French and English language. After the presentation of the European development I dealt with the historical establishment of the Hungarian heritage protection. In this part of the dissertation I elaborated special sources of legal history.

In those parts of the dissertation which deal with the international conventions and the legal regulations of the European Union I elaborated the French and English special sources in a wide range.

During the elaboration I had to step out from the frame of the legal literature and I had to analyze the special sources from the field of art history, of history and of archaeology.

The deficiency of the special legal literature caused huge difficulty during the analysis of the current legal regulation. I had to put the focus on the examination of the legal regulations, and of the Hungarian Constitutional Court's practice.

In each examined legal instruments I laid down my opinions and thoughts that is why these are not detailed at the end of the dissertation in the Summary.

### **III. Summary of scientific results**

#### **3. 1. The conceptual definition of the cultural heritage**

After analyzing the legal definitions of the main parts of the cultural heritage (the archaeological heritage, the protection of historic buildings, and the movable cultural goods) which can be found in the current Hungarian acts, according to me the following concept can be given.

The cultural heritage is the entirety of movable and immovable properties. The outstanding value of these properties is rooted not in their economic use but in their

speciality, originality, irretrievability and artistic value. As a consequence it can be laid down that these properties are some kind of work of art.

### 3. 2. Solution proposals in connection with declaration of the protection of immovable cultural properties

The protecting of the immovable cultural properties – as mentioned – is declared in a departmental order. Against this decision there is no appeal. For the solution of this problem I explained two alternatives in the dissertation.

According to one of the solutions the Hungarian legal regulatios should follow the recommendation which was formulated by the Council of Europe. In the recommendation R (2004) 20 concerning the appeal of administrative acts, the Council layed down that the possibility for the appeal against those administrative acts which are appears as a legal regulaton should be insured. According to my thoughts this step would be useful in Hungary in case there exsist a separated administrative judgment.

Another theoretical solution could be if the National Office of Cultural Heritage (called KÖH hereinafter) makes an official decision with a similar content to that submission which is prepared for the Minister. The appeal can be possible against this decision. At the same time related to this concept the present structure of the administrative forum system would cause problem. In this case the KÖH would make the official decision; the appellate organ would be the ministry which organization makes the final decision in each case at the same time. In this way the current system of administrative organs do not fit for a well-organized, effective system of legal remedy.

### 3. 3. Criminal aspects of the protection of cultural heritage

Nowadays the criminal protection of the immovable cultural properties became relatively modern and efficient. At the same time the protection of the archaeological heritage is regulated not so strictly.

According to me currently the perpetration behaviour of the state of affairs being qualified as an archaeological contravention is more dangerous to society than the conceptual element of the contravention is. Nowadays plots entailing the plunder of archaeological sites caused serious and irreparable damages. According to this fact these wrongful acts should be justified as crimes. The unprofessional exploration and plunder of a previously unknown location not only deprives the state from an outstanding value, but also may cause irreversible damages of the natural and cultural sites.

The protection of the movable cultural goods is endangered primarily by the forgery and the illegal trade with the forgeries. It would be important to determine in an act the definitions of the false work of art and also the person who can be sanctioned because of the trade of false work of art. It would be also necessary to prescribe supplying each copy with label signaling the fact of the copy. Three concepts would be the most important to distinguish: the copy, the imitation, and the forgery. It is necessary to take into consideration that only a specialist person may prepare a copy and who authenticates the creation in the case of a copy. It means that the person supplies it with his own signature, and indicates the data concerning the sizes of the original work. The aim of the imitation is already the deception. The aim of the creation of the forgery is that the creator wants to put it into illegal circulation soon, with the aim of making a profit. It would be important to regulate as well, the export and import of the forgeries in a legal level.

In my opinion it would be necessary and important to direct this problem in a legal level, because increasingly more forgery gets into the market in our days, with positively deception intention. This tendency is endangering to the Hungarian work of art's market. The cooperation between the different administrative authorities would be important in these cases. The cooperation with the customs authorities and with the

police may provide enormous help to the KÖH in the exploration of the false art objects. It would be helpful to discontinue illegal trade, if the Interpol's software (Treima) being founded digital database – which already operates in Hungary – authorities would extend to the stolen pictures and to the forgeries.

It would be necessary to draw up a solution for those owners, who bought a forgery without their own fault of course on the price of the original art object. The state could pay compensation for them in some way. It does not become the owner's interest to reveal before the authorities that the art object - for example a painting - bought by him later proved false. To find the best solution for the above mentioned problems, first of all the KÖH should be asked. After this vocational survey, the development of a high-standard act can be accepted, which can be applicable by everyone, by the market of art works and by the collectors. It would be an important requirement to define the definition of the forgery and the copy, and the sanctions of the illicit circulation.

The cooperation among the above mentioned organizations can play an important role in the fight against the illegal trade of the cultural goods. According to the UNESCO Parisian convention on the illegal trade of the cultural goods adopted in 1970, it is necessary to give back the stolen art objects distributed illegally and it is necessary to give a fair compensation in case of returning. With these indulgent regulations this convention rather helped the illegal art treasure trade than prevented it. At the same time it meant an essential improvement to the protection of the cultural goods in a modern sense, because it contains one of the most important questions concerning the protection of cultural goods, namely pressing back these unlawful behaviours. The Convention created a basis hereby to the additional international and national regulation. It is necessary to notice that in spite of the fact that Hungary joined the convention decades ago; its provisions do not prevail in the current Hungarian regulations.

The legislation – as it can be seen – tries to take steps towards the legal gaps, legal loopholes. Despite this fact nowadays the illegal art treasure trade and the abuse of the cultural goods prospers. According to several specialists the illegal art treasure

trade – considering its international sizes – after the illegal weapon and drug trade is the third most profitable branch of the organized crime.

### 3. 4. Proposals which make the World Heritage Convention more efficient in the Hungarian legal system

#### 3. 4. 1. Possible manners to fill legal gaps in connection with the world heritage sites

It is a serious problem in connection with the protection of the world heritage sites that the heritage protection Act does not include separated regulations about the world heritage sites. The Act does not regulate the procedures related to world heritage sites, such as the world heritage service plan.

In my opinion, for the discontinuing of legal gaps there would be enough the amendment of the current cultural heritage protection Act. As a first step it would be necessary to complement the Paragraph 7 of the mentioned Act, implying interpretative provisions with the definition of the cultural landscape, furthermore a separated section could be declared concerning the management of the Hungarian world heritage sites. At this time only two departmental order namely the 1/1998. (I. 23.) departmental order on the architectural-technical plan councils and the 40/1999. (IV. 23.) departmental order - mentions the notion of world heritage sites. As a conclusion it can be stated that those plans which do not concern unique ancient monuments or natural sites can not be executed. The execution of these rules depends only on the proprietors, the local governments, and their self-restraint and lobby intention.

### 3. 4. 2. The absence of the category of the cultural landscape in the Hungarian legal regulations

The category of cultural landscapes is absent from the current Hungarian legal regulations. I could put the focus on this problem by analyzing the situation of Tokaj-hegyalja as a Hungarian cultural landscape (wine district). As a solution the following proposal can be laid down: the definition of the cultural landscapes should be separated in the Paragraph 7 of the Act LXIV of 2001. By this amendment a special treatment can be formulated. Declaring the area as a national park makes possible to insure the increased attention, could also be an additional solution concerning the protection.

Exclusively by the application of the mentioned proposals can not solve the problem. The mayor of several local governments belonging to the area formulated a new proposal in January 2009. According to this the aim of the mayors is the reduction of the area which is the part of the World Heritage List. As a result of this reduction the severer building code would not concern the settlements taken out from the protection, so the gate would be open before the industrialisation in this manner. For Hungary, this proposal would cause serious and irreversible consequences.

The UNESCO created the Operational Guidelines for the implementation of the World Heritage Convention. These Guidelines contains rules concerning the modification to the boundaries, to the criteria used to justify inscription, or to the name of the World Heritage property (Chapter number III. 1.) The document distinguishes two types of the area modifications. One of them is the so-called 'minor modification' to the boundaries, which has not a significant impact on the extent of the property nor affects its outstanding universal value. The other one is the 'Significant modification' to the boundaries which means a considerable intervention with a big measure regarding the geographical expansion of the area already.

When a State Party wishes to significantly modify the boundary of a property already on the World Heritage List, the State Party shall submit this proposal as if it were a new nomination.

There are no current rules about the results of the World Heritage Committee's process and decisions in this manner. At the same time it is necessary to analyze the earlier decisions of the Committee its opinion developed in similar cases, and its point of view. The UNESCO in 2007 in its thirty-first session, Christchurch made a decision (WHC-07/31.com/24) on the Arabian Oryx Sanctuary of Oman. In this case the State Party recommended the reduction of the area. It meant a significant modification to the boundaries. As a first step the Committee made a decision (30 COM 7B. 10.) according to which the State Party should have the obligation under the Convention to protect and conserve the World Cultural and Natural Heritage situated on their territory, notably, to ensure that effective and active measures are taken for the protection and conservation of such heritage. Since the State Party did not satisfy this, the Committee did not keep his obligations layed down in the World Heritage Convention. According to the decision 'the State Party failed to fulfill its obligations defined in the Convention, in particular the obligation to protect and conserve the World Heritage property of the Arabian Oryx Sanctuary'. Oman has proceeded to significantly reduce the size of the Arabian Oryx Sanctuary, in violation of Paragraph 165 of the Operational Guidelines, thus destroying the property's Outstanding Universal Value and integrity. According to the aforementioned facts The World Heritage Committee deleted the area from the World Heritage List.

From this case several facts can be conluded for Hungary: in case the Hungarian government – according to the plan of the mentioned local governments – makes a proposal for the significant modification to the boundaries, it can be resulted in the deleting of the area from the World Heritage List.

According to my research I can state that this latest step would cause radical, irreversible causes for Hungary, so the problem should be solved by the mentioned amandmnet of the Hungarian Act on the protection of cultural heritage.

### 3. 4. 3. Introduction the concept of the cultural landscape to the Hungarian legal system

According to the analyzing of the current Hungarian legal regulations and the case of Tokaj-hegyalja it can be stated that the strengthening of the sociological aspect of this topic should be necessary in Hungary. The first and the most fundamental step have to be to inform the local population about all the details. In case the civil organizations play an important role in the protection the local governments would not feel themselves excluded from the decision-making process. It has to be added that the organizational background for this has not exist yet in Hungary. There are only the wine-growing communities which can help for the local farmers to take part in the decision- making. As a criticism it should be noted that in practice the wine-growing communities do not inform the farmers in a correct way. The consequence of this is a farmer of Tokaj- hegyalja does not have the information concerning the questions of the protection of the world heritage sites, so its advantages can not be utilized. The mentioned problem can be solved by the civil organs because by their activity the members of the community can get closer to the most important questions, and at the same time they can enforce their rights and interests during the decision – making process.

As the most important principal it can be declared that the market should not exploit the region's sources and values, but let him preserve it, let him maintain it, and let him develop it. The conservation of the world heritage values named in the petition is the prerequisite of the keeping of the world heritage title.

I find it important that the local inhabitants and the tourists appreciate that they may live on a huge development single cultural landscape. It is necessary to attain this aim by the cooperation between the local population, the economy, and the civil organs. The fundamental condition of this is that the values of the cultural landscape rewarded with a world heritage title already realised by everybody. It would be also necessary to pay a big attention to the young generation's information, the most efficient devices of which are the school educational and welfare work and a modern information system. The explained current problem has some significance beyond itself: it put the focus on

the absence of the legal regulations in case of other cultural landscapes. It would be necessary to declare those legal regulations which can insure the protection not only in the centre and buffer zone of the cultural landscape but also in its wider nature.

As a summary can be related, that for the state parties the World Heritage Convention does not guarantee a stronger protection. They have to establish their own national legal regulations, and framework.

#### **IV. Publications in the field of research**

A kulturális örökség védelme a közösségi jog tükrében  
[The protection of cultural heritage in the framework of the European Union]  
(Dokorandusz Fórum, Miskolci Egyetem, 2003. November)

Valettai Egyezmény a régészeti örökség védelmére  
[The Valetta Convention on the protection of archeological heritage]  
(Dokorandusz Fórum, Miskolci Egyetem, 2004. November)

A Kulturális örökségvédelem uniós szabályai  
[Legal regulations of the European Union concerning the protection of cultural heritage]  
(Magyar Közigazgatási Jog, Különös Rész, egyetemi jegyzet, szerk: Dr. Kalas Tibor, Virtuóz Kiadó, 2004.)

A közös kulturális örökség védelme az Európai Unióban  
[The protection of the common cultural heritage within the EU]  
(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 5/2 Miskolc 2004 Bíbor Kiadó)

Fejezetek a Magyar műemlékvédelem történetéből  
[Chapters of the Hungarian history of the protection of ancient buildings]  
(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 6/2 Miskolc, Bíbor Kiadó, 2005.)

A Kulturális Örökségvédelem szervezetrendszer  
[Organizational system of the Hungarian protection of cultural heritage]  
(Collega Az Accursius Jogász Egylet folyóirata IX. Évfolyam 2. szám 2005. április)

A Kulturális Örökség ingó elemeinek hazai védelme  
[The protection of movable cultural goods in Hungary]  
(Dokorandusz Fórum, Miskolci Egyetem, 2005. November)

A civil szervek szerepe a Tokaj-hegyaljai világörökség védelemben

[The role of non governmental organs in the protection of the cultural landscape of Tokaj- hegyalja]

(Doktoranduszok Fóruma Miskolc, 2006. november 9. Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa)

Együttműködés a kulturális igazgatás terén az Európai Unióban

[Cooperation among the member states in the field of cultural administration in the EU]

(Collega Az Accursius Jogász Egylet folyóirata 2006. évi 2-3. szám X. évfolyam)

Az ingó kulturális javak védelme, különös tekintettel az illegális műtárgy-kereskedelemre

[The protection of movable cultural goods, especially the illicit trades of cultural goods]

(Publicationes Universitatis Miskolciensis Tomus XXIV. Miskolc University Press, Miskolc, 2006)

A Műemlékvédelem kialakulásának elméletitörténeti alapjai

[Theoretical background of the protection of cultural heritage's development]

(Doktoranduszok Fóruma Miskolc, 2007. november 13. Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa)

A Tokaj-hegyaljai Borvidék, mint a világörökség része

[The wine growing area, Tokaj-hegyalja, as the part of the World Heritage List]

(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai Tomus 8. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2007.)

Az Európai Unió, mint kulturális közösség megjelenése a történelemben és napjainkban

[The development of the Euroepan Union as a cultural community in the history and nowadays]

(Ünnepi tanulmányok Prof. Dr. Kalas Tibor egyetemi tanár oktatói munkásságának tiszteletére szerk. Prof. Dr. Torma András intézetigazgató egyetemi tanár, Z-Press Kiadó, Miskolc, 2008.)

A veszélyeztetett világörökségi helyszínek védelmének nemzetközi szabályai - Különös tekintettel a magyar helyszíneket fenyegető problémákra

[International regulations for the protection of World hertage sites in danger – espacially the problems of the Hungarian sites]

(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai, Tomus: 9. Bíbor Kiadó Miskolc, 2008.)

Az ingó kulturális javak nemzetközi védelme és annak árnyoldalai  
[The protection of movable cultural goods in an international level, and its unfavorable side]

(Publicationes Universitatis Miskolciensis, Tomus XXVI/2. Miskolc University Press, Miskolc, 2008. )

Kulturális örökségvédelem az Európai Unióban

[Protection of cultural heritage in the European Union]

(Közigazgatási jog 3. Magyar Közigazgatási jog Különös rész, egyetemi jegyzet, 9.7.pont szerk.: Dr. Nyitrai Péter, Z-Press Kiadó, 2008.)

Adalékok a kulturális igazgatás fogalmához

[Contributions to the notion of cultural administration]

(Doktoranduszok Fóruma Miskolc, 2008. november 13. Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa.)

The European Controversy: Is the EU. A true community of cultures?

(European Integration Studies, A Publication of the University of Miskolc, Volume 3, Number 1 University of Miskolc, 2004.)

Cultural Heritage and the European Union

(Ph.D Student's Paper University of Bratislava, Slovakia 2004.)

Protection of cultural heritage in armed conflict areas

(PhD hallgatók nemzetközi konferenciája, Miskolci Egyetem, 2005 augusztus)

The Council of Europe and Historical Preservation

(European Integration Studies A Publication of the University of Miskolc, Volume 4, Number 2, Miskolc University Press, 2005.)

Anita Paulovics-Eszter Szabó: Hungarian cultural administration

(Publicationes Universitatis Miskolciensis ,Tomus XXIII/2. University Press, Miskolc, 2005)

Protection of cultural heritage within the UNESCO

(Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai Tomus: 7/2. Miskolc Bíbor Kiadó 2006)

Anita Paulovics-Eszter Szabó-Charles Horton: The preservation of natural and architectural environment in an international aspect

(Bíbor Kiadó Miskolc, 2006.)